

SANDARA

LITHUANIAN

THE LEAGUE

NEWSPAPER

EINA NUO 1918 METŲ

SANDARA

Published by the
Lithuanian National League
of America

Consisting of 100 Branches Located
in All Principal Cities of the
UNITED STATES

840 West 33rd Street,
Chicago, Ill. 60608
Telephone: (312) 927-4789

PRICE 40 CENTS

VASARIS - FEBRUARY, 1978

NR. 2

LAISVĖS LIETUVAI

Lietuvos Nepriklausomybės Atgavimo minėjimo proga, Chicagoje, Lietuvos gen. konsulė Juzė Daužvardienė savo žodyje, be kita, pabrėžė:

Pasaulio demokratiškų valstybių sąrauge Lietuva tebėra gyva. Lietuva gyva, bet neturi laisvės. Krašte uždrausta švęsti Lietuvos Respublikos 60-tąją sukaktį. Okupantas išbraukė Vasario 16-tosios datą iš istorijos lapų, bet jis nepajėgė išbraukti tos datos reikšmės ir atminimo iš pavergtųjų lietuvių širdžių. Jose teberusena laisvės troškimas, kurio liepsnelė prasiveržė užsienin. Garsiai prasiveržė balsai iš sovietinių kalėjimų, iš psichiatrinė ligoninių ir juose kankinamų patriotų. Jų balsai, tautos ir tautiečių kančios įpareigoja mus reaguoti į tautai daromas skriaudas. Vasario 16-toji yra tinkamiausias laikas stipriau, vieningiau ir prasmingiau dirbti ir aukotis Lietuvai, kad greičiau būtų pašalintas iš Lietuvos jos engėjas, kad priartėtų nokioji Vasario 16-tosios diena. To laukia pavergtoji tauta, to laukia sovietų okupaciją kenčianti Lietuva. Lai mūsų visų veiklos siekiu ir šūkiu būna "Laisvės Lietuvai!"

THE SECRETARY OF STATE
WASHINGTON

February 9, 1978

Dear Mr. Charge d'Affaires:

On the occasion of the sixtieth anniversary of the proclamation of Lithuanian independence it is my pleasure to extend to you and to the Lithuanian people greetings and best wishes on behalf of the Government and people of the United States.

Our many citizens of Lithuanian origin have shown us at first hand the proud traditions and strong national consciousness of the Lithuanian people. The courage and perseverance of the Lithuanian people, their indomitable love of liberty and their deep respect for human rights merit the admiration and support of free people everywhere.

Sincerely,

Dr. S. A. Backis,
Charge d'Affaires of Lithuania.

MIELI LIETUVIAI,

Prieš šešiasdešimt metų, Lietuvių Tautos atstovai Vasario 16 d., paskelbė Lietuvos Nepriklausomybės Atstatymo aktą. Šios svarbios sukakties proga Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas sveikina Jus visus pavergtoje tėvynėje, bei laisvajame pasauly, ir kviečia šią sukaktį išskirtinai paminėti.

Praeitės patirtis įrodė, kad Valstybinė Nepriklausomybė yra būtina sąlyga pilnutinėms tautos galioms išvystyti. Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, tautos atstovų įgaliotas, tęsia valstybingumo tradicijas ir siekia tautos išsilaisvinimo.

Lietuviai pavergtoje tėvynėje laisvės ir nepriklausomybės idėjai aukojasi neatsižvelgdami jiems grėšiančių pavojų. Jie ne tik žodžiu, bet ir konkrečiais darbais įgyvendina šūkį: "Tas nevertas laisvės, kas negina jos".

Vyriausias Lietuvos Išsilaisvinimo Komitetas kviečia visus laisvojo pasaulio lietuvius prisidėti prie šios šventos mūsų brolių vedamos kovos, pagal savo sąlygas ir išgales.

Lietuvos išsilaisvinimas nėra svajonė, imperijos nėra amžinos. Sovietinis, rusiškasis kosmosas pamažu, bet nepakeičiamai artėja prie subyrėjimo. Laisvojo pasaulio lietuvių uždavinys prisidėti prie šio proceso pagreitimo ir sustiprinimo Lietuvos išlaisvinimo pastangų.

Tik vieninga, veiklą derinanti, ekonomiškai pajėgi lietuviška visuomenė šį uždavinį galės sėkmingai vykdyti.

Šios sukakties proga Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas kviečia visus laisvajame pasauly esančius lietuvius gyventi mintimi - Laisva Nepriklausoma Lietuva.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo
Komitetas

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS POSĖDIS

Savo būstinėje, Chicagoje, vasario 10 d. posėdyje pirm. dr. K. Bobelis painformavo apie Belgrado konferencijos eigą ir didelį JAV delegacijos uolumą kelti žmogaus teises ir tautų laisvo apsisprendimo teisę. Pranešė, kad JAV senate ir atstovų rūmuose vasario 21 d. bus minima Lietuvos nepriklausomybės diena, ką mums išrūpina glaudžiai su Amer. Lietuvių Taryba bendradarbiaują senatorius Ch. Percy ir kongresmanas D. Flood, - kad vasario 28 d. Washingtone vyriausybės iniciatyva bus pasitarimai žmogaus teisių klausimais.

Altos gen. sekr. kun. A. Stašys painformavo apie pasiruošimą Vadario 16 d. minėjimams. Visuomeninių ryšių komisijos pirm. dr. L. Kriaučeliūnas papasakojo apie pavykusį Chicagoje pravestą simpoziumą Belgrado konferencijos klausimais ir apie ruošiamą kovo 18 d. kitą tokį simpoziumą New Yorke. Be to, painformavo apie Visuomeninių ryšių komisijos svarstomą projektus dėl Altos santykių su Lietuvių Bendruomene, pranešdamas ir apie pasitarimus su L. Bendr. pirm. A. Gečiu.

Kun J. Prunskis informavo apie plečiamus ryšius su radijo stotimis laikraščiais ir televizija. Nutarta sušaukti specialų Amerikos Lietuvių Tarybos posėdį, kur bus svarstoma Altos ir Liet. Bendruomenės santykių raida, dirbant lietuvių tautos gerovei.

Posėdy be minėtųjų dalyvavo: T. Blinstrubas, dr. K. Sidlauskas, dr. V. Šimaitis, dr. J. Valaitis, J. Skorubskas, inž. G. Lazauskas, St. Balzekas, O. Baršketytė, P. Bružas, J. Pakalka, J. Talandis, E. Vilimaitė.

SIMPOZIUMAS NEW YORKE

Lietuvos laisvinimo klausimais, ypač turint minty Helsinky ir Belgrade pabrėžtas žmogaus ir tautų apsisprendimo teises. Amerikos Lietuvių Tarybos Visuomeninių ryšių komitetas, vadovaujamas dr. L. Kriaučeliūno, New Yorke, Kultūros židiny kovo 18 d. rengia simpoziumą, kuriame dalyvaus Belgrado konferencijoje lietuviams svarbų uždavinį atlikęs dr. K. Bobelis ir dr. K. Sidlauskas. Simpoziumo parengiamuosius darbus atlieka New Yorko Altos pirm. Juozas Bagdonas. Galimas ir paskaitininko A. Kasulaičio dalyvavimas.

LIETUVOS ATSTOVO WASHINGTONE, DR. S. A. BAČKIO, SVEIKINIMAS

Gražios ir ryžtingos buvo visų pastangos 1977 metais, ginant žmogaus teises ir mūsų tautos laisvės bylą.

1977 m. gruodžio 15 d. JAV Prezidentas Carter pareiškė, kad - "Mes sustiprinome mūsų užsienio politiką žmogaus teisių klausimu ir kad mes leidžiame aiškiai žinoti, jog JAV yra priešpaudos aukų pusėje. Mes esame už kankinamuosius, už neteisingai kalinamus žmones ir su tais, kurie buvo nutildyti." Tie žodžiai tesustiprina mūsų ryžtą žmogaus teisių ir laisvės gynimo bare ir ateityje.

1978 metais švęsimė Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 60 metų sukaktį. Ta proga, linkiu visiems sėkmės tiek asmeniškai, tiek apjungtoje veikloje, ginant mūsų tautos laisvės ir gerovės troškimus.

1977.XII.19 d.

Dr. S. A. Bačkis
Lietuvos atstovas

SEN. DOLE ĮSIPAREIGOJO GINTI LIETUVĄ

Chicago Amerikos Lietuvių Tarybos suruoštame Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 60 m. sukakties minėjime sen. Robert Dole (resp., Kansas) pabrėžė kad jis įsipareigoja daryti viską, kas tik yra jo galioje, kad niekada nebūtų pakeistas JAV nusistatymas nepripažinti Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą. Senatorius pabrėžė, kad Europos Saugumo konferencijos susitarimas Helsinky joku būdu nereiškia pripažinimo Lietuvos, Latvijos, Estijos įjungimo į Sovietų Sąjungą. Ne - pripažinimo principas yra pastovus JAV kongreso dėsnis. Senatorius Dole pabrėžė savo tvirtą įsitikinimą, kad Lietuva atgaus nepriklausomybę. Jis taip pat pažymėjo, kaip Altos pirm. dr. K. Bobelis Belgrade jam talkino ruošiant pareiškimą Belgrado konferencijoje.

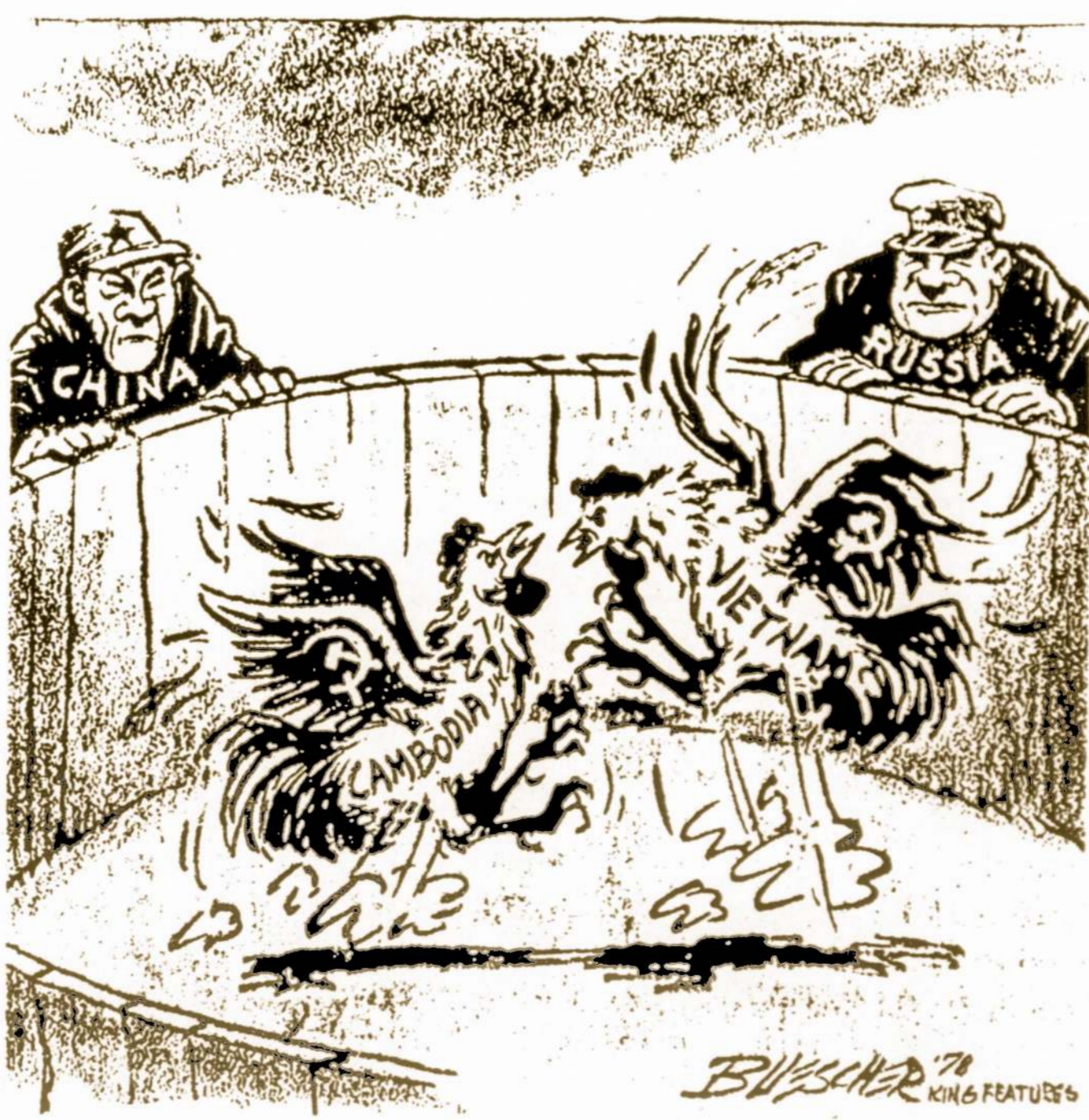
SIMAS KUDIRKA ĮSIKURĖ NEW YORKE

Vasario 6 dienos New York Times išidėjo jų korespondento pasikalbėjimą su Simu Kudirka. Korespondentas, paminėjęs Kudirkos dramatišką atsiradimą Amerikoje, aprašo, kaip šis dabar jaučiasi ir ką dirba New Yorke.

"Aš čia laimingas", sako Simas "kai nuvažiuoju į Manhattan'ą, tai matau dalykų, kuriuos tik sapnuose esu sapnavęs, dalykų kurių gerdamas vodiką per dienų dienas nesukursi. Amerikoje yra marios maisto. Neįtikėtina. Rusijoje žmonės pragyvena ketvirtį šimtmečio to niekad nematydami."

A-Russian's coming

Tokia antrašte net ilgesnį straipsnį išidėjo Chicago Tribūna ryšium su siaučiančiu Amerikoje rusišku "flu". Pasirodo, kad šis "flu" atėjo iš Kinijos, kur dėl neapykantos pavadino rusiškuoju "flu". Į Ameriką atėjo per kariškas bazes. Gerai dar , tas "flu" yra lengvo pobūdžio, paliečias tik iki 25 m. amžiaus. Nuostabu, kad vienas daktaras specialiai buvo nuykęs į Rusiją susipažinti su tos rūšies "flu" gydymu.

Tų pačių plunksnų,
bet skirtingų siekių....

MIELI TAUTIEČIAI !

Pirma pareiga geram ir atsakingam piliečiui yra apsirūpinimas savimi: išsimokslinimas, karjera, profesija ir šeimos gerbūvis.

Antroje vietoje turėtų rūpėti kaimynystės ir prigimtojo kraujo - tautos reikalai.

Tie, kurie iš mūsų daugiau ar mažiau yra savo gyvenimą susitvarkę - nepamirškime šios Vasario 16-tosios proga atiduoti savo duklę LIETUVAI.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA jau daugelį metų vadovauja Lietuvos išlaisvinimo veiklai Amerikoje ir atrodo tas darbas bus dar reikalingesnis ateityje.

Jeigu dar nesate paaukoję, pasiūskite savo auką AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBAI:

Amerikos Lietuvių Taryba
2606 W. 63rd Street,
Chicago, Illinois, 60629

Jonas Talandis,
Amerikos Lietuvių Respublikonų
Federacijos pirmininkas

Sovietai padvigubino kainą laiškam į užsienį

1977 sausio Posev rašo, kad Sovietų Sąjungos susisiekimo ministerija padvigubino kainą laiškam į užsienį nuo 16 iki 32 kapeikų, o atvirkdam - nuo 14 iki 27 kapeikų. Žinant, kad vidutinis kvalifikuoto darbininko uždarys yra 65 kapeikos per valandą, darosi aišku, kad toks drastiškas šios korespondencijos siuntimo išlaidų padidinimas rodo rimtą valdžios susirūpinimą augančių susirasinėjimu su užsieniu.

Tam pačiam Posev numery paskelbta žinia, kad Vakarų Vokietija turi valstybinį fondą politiniam kalniam iš Rytų Vokietijos kalėjimų išpirkti.

SANDARA

LITHUANIAN NEWSPAPER

Published Monthly by the
Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara

LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE
OF AMERICA

Second-class postage paid at Chicago, Illinois

GENERAL OFFICE:
840 West 33rd Street, Chicago, Ill. 60608

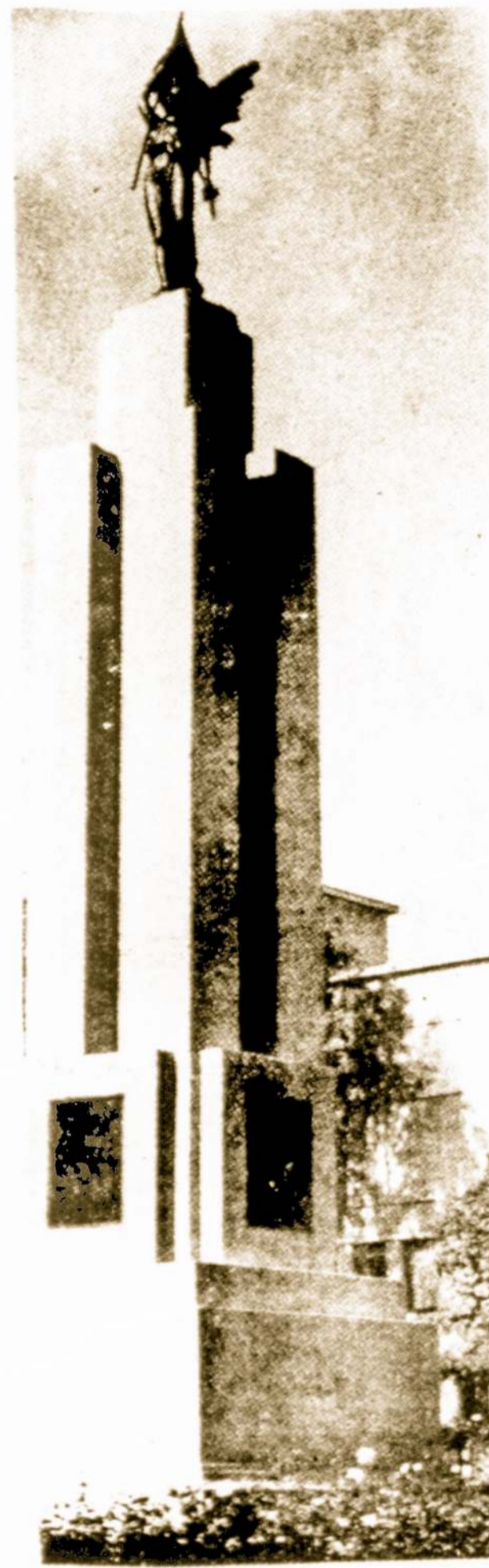
Phone Yards 7-4789

SUBSCRIPTION RATES: UŽSAKYMŲ KAINA:
In The United States per year \$7.00 Suvienytose Valstybėse metams \$7.00
In Foreign Countries per year \$7.00 Užsienyje metams..... \$7.00

Opinions expressed in any column appearing in the SANDARA, including those of staff members, reflect the views of the writer only. The opinions may or may not be in agreement with those of the Lithuanian National League of America. The views expressed in contributed articles are those of their authors and not necessarily shared by the Editorial Board.

Laiškas iš okupuotos Lietuvos

Neleidžia aplankyti giminių

The statue of Liberty in Kaunas, Lithuania, demolished on the orders of Moscow.

Mielas Broliuk,
Šiandien, turėdama laisvesnę valandėlę, nutariau Tau parašyti laišką. Sąžinė graužia, kad taip ilgai neparašiau. Neseniai grįžau iš atostogų. Truputį buvau prie jūros Palangoje. Kadangi jau baigiasi kurorto sezonas, tai lengviau buvo gauti kambarį. Sezono metu tiek privažiuoja iš tolimiausių "brolėškų" kraštų, kad neįmanoma rasti kur prisiglausti. Graži mūsų Palanga. Yra labai gražių, ištaigingų vilų, bet yra ir kam jose gyventi, tik ne mums...

Visi giminės buvome suvažiavę į sesers sūnaus vestuves... Tik Tavęs vieno trūko. Aš visą laiką galvoju apie tą neteisę pasaulyje. Kodėl neleidžia pasimatyti su savo artimiausiais giminėmis? Ką tas pasimatymas gali pakenkti valdžiai, mums nesuprantama. Aš po to neigiamai atsakymo daviau bent tris pareiškimus, bet, deja, jų atsakymo negavau. Norėčiau nors sužinoti, ar dar galima duoti dokumentus. Čia tokia nesąmonė, apie kurią sunku ir skaudu kalbėti. Jeigu jau mes tokie pasmerkti jų akyse, tai nors pasakyti, kad neleis ir daugiau

nesikreipti. Žmonės visokiais būdais stengiasi išvažiuoti pas gimines, bet mažai kam pavyksta. Daug mano pažįstamų davinėja dokumentus po penktą, šeštą kartą ir vis tas pats.

Liūdna ir skaudu, bet tai mūsų gyvenimo realybė. Reikės dar bandyti rašyti į Maskvą. Gal ten padės. Žinai aš niekad netikėjau, kad augštame poste sėdintis neatsakytų į piliečių pareiškimus. Štai tau laisvė, brolybė, lygybė... Lauksiu, kaip klostysis toliau. Gerai, kad parašei ten... Gal nieko nepadės, bet tegul pasaulis žino. Būtų labai malonu, kad Tu mus aplankytum...

Reikės pavasarį gal į kokį demokratinį kraštą bandyti išvažiuoti — į Čekoslovakiją ar demokr. Vokietiją. Čia, mat, su turistine grupe lengviau leidžia...

Tu gal parašyk į Maskvą Augšč. Tarybos prezidento pirmininkui, kad 4 iškviestimus siuntei ir vis neišleidžia. Pažiūrėsim ką atsakys... Rašyk, labai laukiu. Bučiuoja Tave —
Tavo sesuo...

(Iš "Tėviškės Žiburių")

ALTA IR MES

Kada 1940 m. Lietuvą ištiko didžioji nelaimė, Amerikos lietuviai nesėdėjo sudėję rankas. Tuoj sujudo lyg tos nelaimės patys būtų paliesti. Po neilgų pasitarimų ir svarstymų buvo įsteigta Amerikos Lietuvių Taryba, kurios pagrindinis tikslas - laisvė Lietuvai ir pagalba rusų vergijon patekusiems ar tėvynės netekusiems tautiečiams.

Per 38 metus ALTA apie save subūrė daugumą JAV gyvenančių lietuvių, kurių dauguma ir dabar ją remia. Altos pasiekimas yra tame, kad ten sutelpta visokių įsitikinimų žmonės. Ten vietos neranda tik maskviniai "Pažangieji". Besirūpindama nelaimėn ištikusiais ir į vargą patekusiais lietuviais, ALTA įsteigė pašalpinę organizaciją BALFA, kuris šalpos reikaluose ligi šių dienų atlieka didelį darbą. Galima teigti, kad ir dabar ALTA yra stipriausia lietuvių organizacija JAV. Jos atliekami žygiai dėl laisvės Lietuvai čia, JAV, kol kas neturi sau lygios kitos organizacijos. Tačiau, jau keli metai kaip vis atsiranda žmonių, norinčių Altą sugriauti, ar bent žymiai pakenkti. Ir keista, kad visada tas aršiau sia pasireiškia Vasario 16 šventės laikotarpyje.

Jau seniai vis girdėjome šūkaujant, kad Altai reikia reformų. Dabar pasirodo, kad labiausia reformų reikalingi yra anie šūkautojai su jų organizacija. Jie niekad aiškiai nenurėdė kokių reformų jie pageidautų. Vienas jų vadas Altą norėjo patalpinti, kaip jis sakė, į savo kambarį. Kiti vėl Alte pasigedo naujų jaunesnių žmonių. Garbingieji Altos kūrėjai ir ilgamečiai jos darbų pionieriai, kaip Antanas Olis, Leonardas Šimutis,

Pijus Grigaitis, Mykolas Vaidyla jau prieš kurį laiką pasitraukė iš gyvųjų tarpo. Į jų vietą atėjo kiti. Ir visą laiką ALTA papildoma jaunesniais žmonėmis. Kas liečia Pavergtos Lietuvos reikalus, ALTA visą laiką seka tarptautinę padėtį ir pagal reikalą atitinkamai reaguoja.

Buvo atsiradę ir tokių reformuotojų, kurie ALTA norėjo iš Chcgos perkelti į Los Angeles. Jie manė, kad taip bus lengviau Altą sulikviduoti. Jie nesamones kalba apie Altos susenėjimą. Taip kalba tik norėdami pateisinti prieš Altą nukreiptus savo užpuolius.

O kas tie pasišovėliai Altą reformuoti? Ogi irgi jau žili ar žilstantys senukai, turį nemažą vadizmo ambicijų. Be reikalo jie ir Altai susenėjimą kaisioja. Be to, mes matome, kad tie vyresnieji yra aktyviausi viso lietuviško gyvenimo ramsčiai tiek kultūrinėje, tiek ir politinėje srityje. Net ir piniginės paramos visokiais lietuviškais veiklais iš jų daugiausia susilaukiama.

Jau nekalbant apie nuolankius maskolių tarnus "pažanguosius", stebiesi, kad ir savųjų tarpe atsiranda, kurie viso - kiais būdais stengiasi Altai pakenkti. Jie įsivaizduoja esą pašaukti būti vadais ir visi turi pasiduoti jų valiai. Kaip prisimename ir Stalinas su Hitleriu sirgo ta pačia liga. Reikia tik džiaugtis, kad dauguma blaiviai galvojančių lietuvių Altos reikalingumą ir šiandieninėje padėtyje jos vaidmenį supranta ir ją remia tiek moraliai, tiek ir pinigais.

Pijus Venclova

Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara

Lithuanian National League of America

CENTRO VALDYBA:

Povilas P. Dargis, pirm.
Aleksandras Chaplikas,
Pirmasis vice-pirm.
Grožvydas Lazauskas,
sekr. ir redaktorius
Hilde Kuziene, išd.
Juzė Gulbinienė, išd. pav.

VICE PIRMININKAI:

Alena Devenienė
Casey Oksas
dr. Alg. Budreckis
Vytautas Užnys
Vladas Balerčius
Dr. Vyt. Dargis

Teisinis patarėjas:
dr. K. Šidlauskas

IŽDO GLOBĖJAI:
J. Kapačinskas
H. Čižauskienė
H. Buchinskienė

KONTROLĖS KOMISIJA:

Ona Jagėla
Ant. Sukauskas
Julius Kuzas, jr.

ŠVIETIMO KOMISIJA:

Bronius Bajerčius
Ant. Andriulionis
Edvina Yankus

LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE
OF AMERICA

A. L. T. SANDAROS CENTRO
ADRESAS:

840 West 33rd Street,
Chicago, Illinois, 60608

Telefonas:

(312) YA 7 - 4789

BROCKTON, MASS.

Sandaros Centro valdybos vykdomasis vicepirmininkas Aleksandras Chaplikas susitikimo metu su Sandaros Brocktono Nr. 24 kuopos valdybos nariais. Iš kairės į dešinę: buvęs pereitais metais kuopos pirm. Paul Gagel, Viktoras Brandtneris - senosios ir dabartinės kuopos valdybos sekretoriai, Vytautas Baškauskas - šiemet metams išrinktas kuopos pirminkis ir Aleksandras Chaplikas - svečias iš Bostono.

(Nuotrauka Ed. Strazdo)

ALT Sandaros Brocktono kuopa yra pati gausiausia, turinti netoli 300 narių. Kuopos Sandaros centro namams, Chicagoje, seniai paaukojo tūkstantį dolerių, nuotraukoje matomas čekio įteikimo momentas A. Chaplikui spalio 23, 1977. Šiu metų kuopos valdyba: pirm. V. Baškauskas, vicepirm. - J. Mikal, sekr. V. Brandtneris, fin. sekr. - P. Viščinis, išd. J. Pašakarnis, direktoriai: B. Aukštikalnis, J. Balutis, J. Lenkauskas; kontrolės komisija - T. Pileski, A. Pribash, A. Tamulevich.

JAV PASIŪLĖ LIETUVIUS NOBELIO PREMIJAI

JAV-bių Europos Saugumo ir kooperavimo komisija Washingtono Nobelio premijai nominavo 43 narius, priklausančius Helsinkio susitarimams įgyvendinti grupėms, veikiančioms Sovietų Sąjungoje.

Tarp tų nominuotųjų Nobelio premijai pasiūlyta ir Helsinkio susitarimų vykdymui remti Lietuvos visuomenės grupę, kurią sudaro: Eitan Finkelstein, Karolis Gureckas, Ona Lukauskaitė-Poškienė, Viktoras Petkus ir dabar jau į JAV atvykęs Tomas Venclova.

Tas JAV sudarytas Helsinkio komitetas įvertina, kad minėtos grupės doku - mentuoja ir skleidžia informacijas apie

Helsinkio susitarimų pažeidimus, skelbia apie etninius, religinius ir politinius persekiojimus Sov. Sąjungoje, apie cenzūrą ir susižinojimo kludymus. Tos grupės, nors nuolat persekiojamos, ryžtingai veikia ir persiunčia surinktą medžiagą į va - karus. Helsinkio komisijon, kuri padarė šį pasiūlymą, įeina kongresmanai: D. Pas - cell, J. Bingham, P. Simon, R. Clark, R. Stone. Jiems padėkas siūsti adresu: Hel - sinki Commission, Room 3281, House Office Building, Annex 2, Washington D. C. 20515.

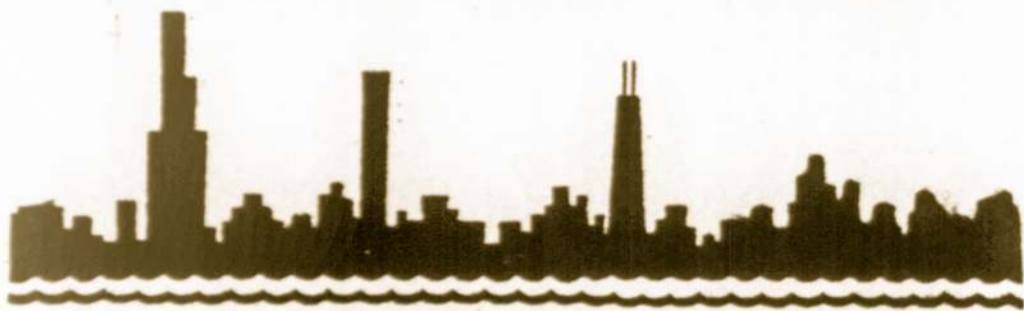
VISAS JĖGAS

LIETUVOS LAISVINIMUI!

5 1/4% **HIGH RATES** **7 1/2%**
 PER ANNUM PASSBOOK ACCOUNTS
 PAID QUARTERLY AT
BRIGHTON FEDERAL
 SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
 HIGHEST RESERVES
 4071 ARCHER AVENUE
 CHICAGO, ILLINOIS 60632
 TEL.: LA 3-8248
 (WEST OF CALIFORNIA AVE.)
 PER ANNUM \$5000 or more minimum 30 months
 PER ANNUM \$5000 or more 4 year min.
 PER ANNUM \$1,000 or more 4 year min.

KAS NAUJO CHICAGOJ

ir mūsų lietuviškose apylinkėse

VLIKO PIRMININKO PAGERBIMAS

VLIKO pirmininkas Dr. Kęstutis Valiūnas išrinktas 1977 metų Pasiryžusių Lietuvių - Man of the Year. Ši atžymėjimą įteiks Illinois Lietuvių Respublikonų Lyga Atžymėjimų banketo metu kovo 4 d. Lietuvių Tautiniuose Namuose 6422 So. Kedzie Ave. Chicago, Ill. Visuomenė kviečiama bankete dalyvauti ir pagerbti Dr. Kęstutį J. Valiūną, įvertinant jo ilgametę veiklą Lietuvos laisvinimo darbe. Banketo pirmininkės Irena Regienė ir Regina Andrijauskienė rūpinasi, kad banketas būtų įspūdingas ir svečiai gražiai priimti.

PREMIJOS PREL. V. MINCEVIČIUI, V. BRAŽĖNUI, PR. ALSĖNUI

Už Lietuvos reikalų garsinimą kita - taučių spaudoje Amerikos Lietuvių Tarybos premijos sausio 20 d. buvo pas - kirtos: I premija - 500 dol. - prel. Vincui Mincevičiui, Italijoje; II premija - 300 dol. - Viliui Bražėnui, Floridoje; III premija - 200 dol. - Pranui Alšėnui, Kanadoje.

Jury komisija, paskyrusi premijas: dr. Kazys Bobelis (posėdy jį pavadavo jo įgaliotas kun. A. Stašys), inž. Eugenijus Bartkus, Ofelija Baršketytė, dr. Leonas Kriaučeliūnas, Lionginas Labanuskas. Premijų mecenatas - kun. dr. Juozas Prunskis. Premijų įteikimas - Vasario 12 d., 2 val. p.p. Lietuvos nepriklausomybės minėjime Chicagoje, Marijos Aukšt. mokyklos salėje.

HAMMOND, Indiana meras W. Raskowsky pasirašo proklamaciją Lietuvos Nepriklausomybės Atstatymo 60-ųjų metų progą. Stovi iš kairės į dešinę: J. Jaga, K. Čiurinskas, J. Valeikienė ir ilgametis Lake Apskritis Indianos skyriaus pirmininkas A. Vinikas.

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMA

ALDONA DAUKUS IR DUKRA SOFIJA

VISOS SOPHIE BARCUS RADIO PROGRAMOS IŠ WOPA 1490 KIL. AM

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 3:00 - 3:30 val. po piet. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

7159 South Maplewood Avenue

Tel.: HEMlock 4-2413

CHICAGO, ILLINOIS 60629

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE • INCOME TAX • NOTARY PUBLIC

2951 W. 63rd Street

Office - 436-7878

Res. 476-5633

CHICAGO, Illinois 60629

VLADAS SIMAITIS, J.D.

Registered Broker

Take
stock
in America.

GINA LIETUVA WASHINGTONO VALSTYBINIAM LEIDINY

Kongreso atstovo Edwardo J. Derwinski pasiūlymu, "Congressional Record" perspausdino kun. J. Prunskio straipsnį apie padėtį Lietuvoje: "Iron Curtain Life: A Church Became a Vodka Warehouse." Šis straipsnis buvo išspausdintas milijoninį tiražą turinčiame dienrašty: "Chicago Tribune", editorialų puslapy.

535 LAIŠKAI Į WASHINGTONĄ

Amerikos Lietuvių Taryba visiems 435 JAV atstovų rūmų nariams ir šimtui senatorių, iš viso 535 kongreso nariams, pasiuntė laiškus prieš Vasario 16 d., kad padėtų Lietuvos žmonėms, siekiantiems laisvės. Taip pat pasiuntė 117 laišku skyriams ir organizacijoms, 307 kunigams, prašydama minėti nepriklausomybės pasakelbimo sukaktį, paremti Lietuvos laisvinimo darbus. Išsiuntinėjo ir 3172 atsisaukimų į visuomenę.

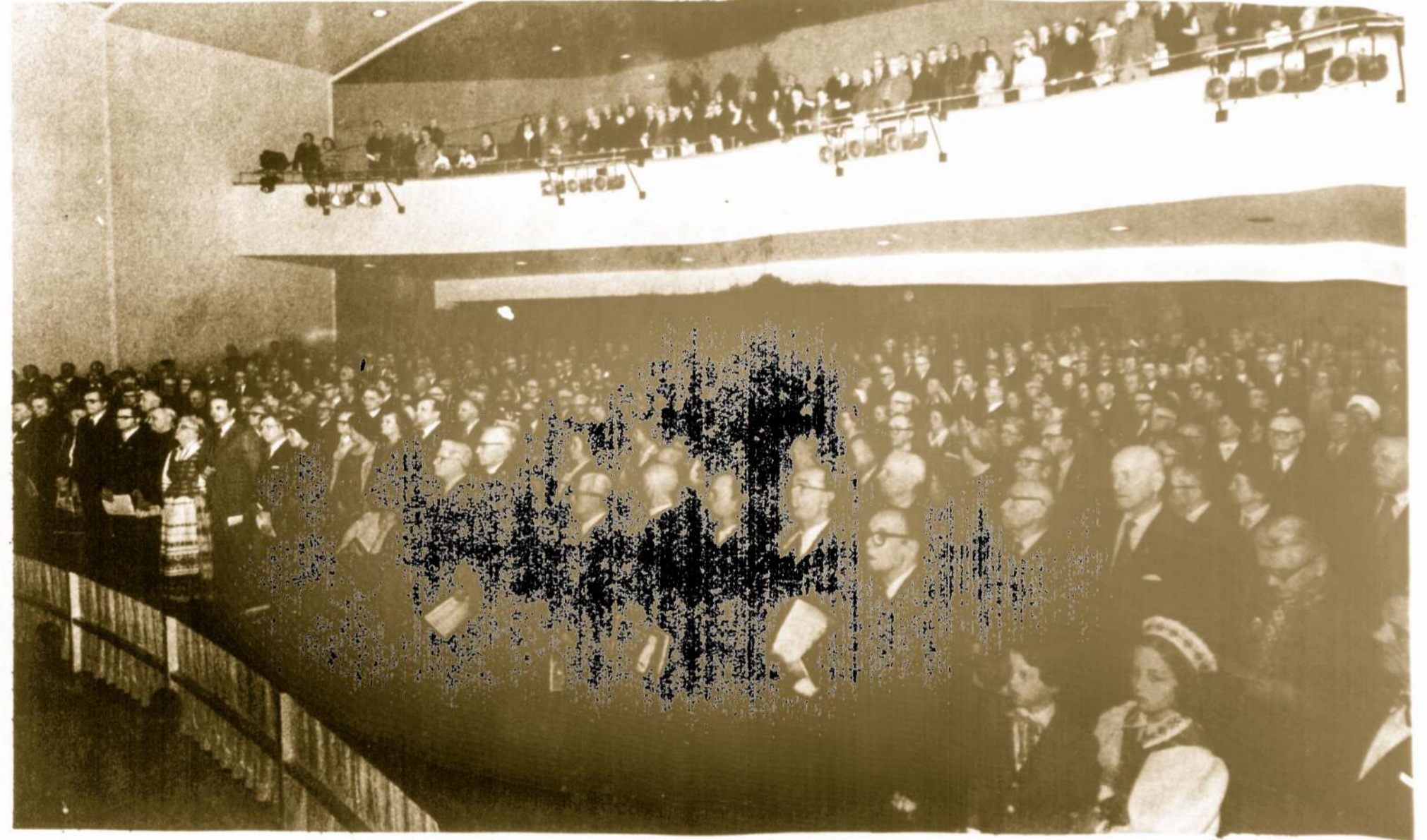
PENSININKŲ DĖMESIUI

Illinois valstijos gubernatorius neseniai pasirašė įstatymo pakeitimą, pagal kurį 65 metų amžiaus sulaukusiems pensininkams ir invalidams (disabled), kurių metinės pajamos, pradedant 1972 metais, neviršijo \$ 10,000 padidinama taksų gražintina suma (Tax Relief) nuo \$500 iki \$ 650 metams.

Suinteresuoti dėl taksų gražinimo - Illinois Tax Relief Grant gali kreiptis iki gruodžio 31 d. asmeniškai, raštu arba telefonu į: Illinois Department of Revenue, 160 N. La Salle St. Chicago, Illinois 60601. Telephone: 641-2150

Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas dr. Kazys Bobelis ir dr. prof. Jonas Genys, kuris yra ALT atstovas Washingtono ir buvo pagrindiniu kalbėtoju, minint Vasario 16 d. Marijos aukšt. mokyklos auditorijoje, vasario 12 d.

Lietuvos Nepriklausomybės Atkūrimo 60 metų Sukakties minėjimo dalyviai, Chicagoje, Marijos Aukšt. mokyklos salėje, vasario 12 d., 1978.

(Nuotrauka M. Nagio)

JAUNIMO PREMIJA V. NAKUI

Sėkmingiausiai Lietuvą ir lietuvius 1977 m. reprezentavęs jaunuolis gauti EUGENIJAUS KRIAUČELIŪNO jaunimo \$ 1000 premijai, įsteigta Kriaučeliūnų šeimos savo mirusiam sūnui prisiminti, buvo atrinktas vasario 4 d., Chicagoje.

APYSAKA

JAUNAMARTĖ

Jono Valaičio parašyta "JAUNAMARTĖ", 128 pusl. knyga, išleista pačio autoriaus 1976 m.

Turinyje: Suvalkijos kaimas, ūkininko sodyba, darbai, vestuvinės apeigos, dainos ir kt.

Gaunama:

Jonas Valaitis, 1822 So. 49 Ave Cicero, Illinois, 60650.

Telefonas: 652-0312.

KAINA su paštu 3 dol. 75 cent.

SIETJA

TAUTINĖS, DEMOKRATINĖS MINTIES ŽURNALAS

Prenumerata: 4 dol. metams. NAUJAS redakcijos ir administracijos ADRESAS:

3346 West 65th Place,
Chicago, Illinois, 60629

Redaguoja redakcinė kolegija. Leidžia Varpininkų Leidinių Fondas. VLF nauja valdyba: Edvardas Boreiša, Elena Rūkienė, Titas Briškaitis.

Mykolui Vaidylai paminklui statyti Komiteto pranešimas

Komitetas "Mykolas Vaidyla Memorial Fund" vardu atidarė einamąją sąskaitą (Actn. # 74300-3) Chicago Savings & Loan Ass'n, 6245 So. Western Ave., Chicago, Illinois, 60636.

Komitetas pareigomis pasiskirstė: pirm. - Julius Kuzas, jr., sekr. - Juozas Kapačinskis, išdininkas Vyto Uznys, 3752 W. 69 Place, Chicago Illinois, 60629.

Visiems už aukas nuoširdžiai dėkojame. Aukus prašome siųsti arba į nurodytą einamąją sąskaitą, Komiteto išdininko Vyto Uznio adresu, arba į Sandaros Centrą Chicagoje. Ant čekių reikia užrašyti "Mykolas Vaidyla Memorial Fund."

NAUJA LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA

"LIETUVOS AIDAI"

Veda Kazė BRAZDŽIONYTĖ

Veikia savaitgaliais:

Penktadieniais 9:30 - 10:00 val. vak.

AM -1490, iš WOPA stot.

Šeštadieniais 8:00 - 10:00 val. vak.

FM - 106.3, iš WNR stot.

Adresas: 2646 West 71-st St.
Chicago, Ill. 60629, Tel. 778-5374.

ENGLISH section

The defection of Simas Kudirka

COMPARING FACTS WITH FICTION SEEN ON CBC TV NETWORK

By L. Obelėnas

On the evening of January 23, 1978, millions of Americans across the country from the Atlantic to the Pacific had the opportunity to watch on TV the story of Simas Kudirka, that was presented by CBS in a two hour documentary. Simas Kudirka is the real name of a Lithuanian sailor-radio operator, who with his wife Gene (also her real name) their two children and his American-born mother now live in New York. Fictitious in this movie are the names of American officials in the State Department, the Admiralty and those in command of the Coast Guard cutter "Vigilant". A watered down effect is felt at times, when the movie portrays the Soviets as polite and mild mannered people instead of the cruel persecutors they are, especially when one is in the hands and at the mercy of KGB agents and the likes. According to the movie, the prison officer who brings Simas his clothes, does not order him to put them on. He politely asks him, saying PLEASE. Yet Kudirka himself made a statement, during his trial, that he was illtreated, severely beaten, even injured. "..... they crippled my knee, when I lay in prison."

Those of us, who followed his leap to freedom, who took interest in his forcible return to the Russians and those who read the American and Lithuanian press of the free world about his court trial in Vilnius - during which Kudirka, disregarding his own safety, courageously pleaded Freedom for Lithuania - those of us noticed quite a few discrepancies in the movie shown on CBS.

However, despite those shortcomings "The Defection of Simas Kudirka" was an eye opener to millions of Americans who do not know what the loss of ones country's means... It also tells us that it is not always right to just click ones heels and obey an order from a Superior, who does not seem to know the fundamentals of International Human Rights, nor has the common sense as to which priorities should come first when it comes to choose between the survival of a human being and a catch of fish.

Let us just shortly recall the actual facts. November 23, 1970 was a tragic day, probably the most important day in the life of Simas (his surname was not known at first), a Lithuanian radio operator on a Soviet fishing boat "Sovietskaya Litva". At noon it offered the hope of freedom. So he jumped from his ship onto the deck of US Coast Guard cutter "Vigilant", which was tied up along the Soviet ship in US territorial waters near Martha's Vineyard, Massachusetts. The Soviets immediately demanded his return.

Simas refused to return voluntarily, trusting the Americans would save and protect him. However, after eight hours of hiding on the "Vigilant", shortly after sunset, he was doomed to a world of darkness. Soviet KGB officers were permitted to come on board the "Vigilant". They beat Simas into semi-consciousness, rolled him into a blanket, tied him up with rope and threw him, like a bundle, into one of their boats that took him back to the Soviet ship "Sovietskaya Litva".

On that Tuesday nobody could have guessed what the Almighty had in store for Simas. When all his high hopes were shattered, it was not the end, as it then seemed to be. On the contrary: it was a bitter beginning, a painful turning point in his life and his struggle for freedom. The ways of the Lord are mysterious...

Fortunately for Simas, there were several people witnessing the barbaric violation of human rights and international law. The news soon leaked out. The thought of foreigners boarding a United States vessel - in American waters no less - came as a shock to the Nation. Newspapers and radio commentators took up the story. Lithuanian - Americans and other distraught citizens of various ethnic groups from across the country poured letters and telegrams to Washington. Demonstrations with plaques and signs and burnings of Soviet flags spontaneously appeared in many cities. Demands to fire and punish those officials who allowed the Russians aboard to take Simas back, followed.

Two days later it was Thanksgiving Day, but our spirits were dimmed by that recent event on the Eastern coast. It was an ironic coincidence, that Simas Kudirka had sought asylum on the very shores the "Mayflower" had landed 350 years ago. If the Indian coast guards in 1620 did not oppose the landing of the Pilgrims, why did their offspring in 1970 deny a Lithuanian refugee the same hospitality and freedom the Pilgrims were granted in America?... The forcible return of Simas Kudirka was contradicting the impression caused by Radio Free Europe and the Voice of America. After this, how could the oppressed people of the world believe that the U.S.A. is still "the land of the free" if bitter evidence to the contrary was supplied by a shameful action of our Coast Guard and the State Department.

Such and similar thoughts, at the time, crossed the minds of many Americans, who sent their letters of protest to Washington. In reply to my expressions to the President of the United States, I received a letter from the White House:

"It was thoughtful of you to let me have your views concerning the defection of Simas Kudirka, the Lithuanian seaman. Like you, I was shocked when I learned how the defection attempt was handled, and I assure you that we have taken steps to make certain that such an incident will not happen again. I am determined that America will live up to its proud tradition of guaranteeing the safety of refugees. With best wishes,

Sincerely

Richard Nixon."

.....

When the President learned about the incident from newspaper accounts, he ordered an immediate report on this happening. Both the State Department and the Department of Transportation, of which the Coast Guard is a part, submitted such reports. If space and time will permit it, the Chronology of events, as given in those reports or at least excerpts from them will appear in Sandara at a later time.

At this time, however, let us recall the facts about the heroic attitude of Simas Kudirka during his trial on May 17 to May 20 1971 before the Supreme Court of occupied Lithuania in its capital city of Vilnius. Then let every reader, who saw the movie on TV compare these facts with what he has seen.

(To be continued)

LITHUANIAN REFUGEE URGES HELP FOR CAPTIVE NATIONS

MR. VILJUS BRAZENAS, a naturalized American citizen who suffered under both Communism and Nazism, in his speech (Northbrook, Ill. March 2), described the conditions he and his family lived through under Soviet dictatorship, and the same conditions he sees developing in this country.

The Brazenas family was relocated to Russia at the outbreak of World War I where, as a child, Mr. Brazenas suffered through revolution, the Communist take-over of that country, civil war, epidemics and the planned starvation of Moscow and the Ukraine. "My first awakening to the reality of Communism came," Brazenas says, "when my mother was working in the local commissar's quarters, scrubbing floors. She came home crying one day. She had seen Soviet officials throwing good meat away in the garbage while children all over the city were starving. That, I think, was my first encounter with the "Big Lie" of Communism." Brazenas was able to return to Lithuania in 1922 and was living there when the Communists invaded in 1940. "I was an educated young man," he says. "My childhood was based on fear of civil war and revolution. I wanted peace. When the Soviets were about to invade, there was a lot of talk about how terrorism was no longer a part of the Soviet creed. "Things are different now, - I told my mother- "The Communists have changed. She looked at me and said: "My son, they cannot change." I said, "Mother, come on now. It's been eighteen years since the Civil War. Things can't be so bad." How wrong I was. And how wrong were thousands of people who would not recognize the obvious danger. Throughout that year the Soviets carried out mass-deportations

and purges of so-called enemies of the state. It is estimated that 350,000 people, or one-sixth of the total population of Lithuania at that time, were executed, imprisoned, or exiled in order to terrorize and eliminate all possible resistance to Communism."

Mr. Brazenas, whose speech is titled STOP FINANCING SLAVERY says, "I wish I could forget and not speak again of the things I have seen. But I believe that this country is in grave danger of experiencing what happened in Europe. The same sort of apathy and ignorance of the facts that we were guilty of them is apparent today in this country. I don't want people to go through what we went through."

When asked what could be done to help the captive nations Brazenas replied, - "Our government must stop financing the Communist dictators around the world. To both the Soviet Union and the Communist satellites in Europe we have given jet planes, air borne communications equipment, wheat, machine tools, radar, complete chemical plants - everything imaginable - even U.S. tax dollars in the form of foreign aid. The variety and the extensiveness of the aid is so great that many are convinced a cessation of it would mean an end to Communism. Since no one can deal with the people in a Communist nation, but must always deal with its totalitarian government, then it follows that such trade, no matter what the motivation, will only serve to strengthen the hands of the tyrants. The victims of Communism are praying for an end to our detente with monsters. Present-day detente, unfortunately, is nothing more than a dishonorable and dangerous compromise with the greatest organized force of evil that the world has ever known. And too much detente with the likes of Brezhnev and Castro can only result in the establishment of their kind of tyranny here in America."

(From American Opinion Speakers Bureau)

DOLE MEETS WITH SISTER BERTHA JODWALIS IN CHICAGO

Washington D.C. - Senator Bob Dole, (R. - KANSAS) met briefly with Sister Bertha Jodwalis while attending the Lithuanian Independence Day Celebration in Chicago on February 12, 1978.

The Senator has been trying to help Sister Bertha's brother and sister, John and Lorraine Jodwalis, U.S. citizens of Lithuanian heritage, who were trapped in the Soviet Union during the war and who have been denied exit visas to return to the U.S. for the last 30 years.

Senator Dole brought up this case when in Belgrade in November with Ambassador Vorontsov and just recently, along with 29 other U.S. Senators, sent a letter to Ambassador Dobrynin requesting the favorable resolution of this case. The Senator has also asked Mr. William Buckley (Editor The National Review) to help publicize this case to the American people.

The Senator and Sister Bertha briefly discussed the next steps that will be taken on the Hill when Congress reconvenes

Editors of "English Section" Leo Venckus and Rimas Rudys

Patarnauju Namų Pirkime ir Pardavime, Apdraudų Agentūra, Išrašomos visų rūšių Apdraudos

BELL REAL ESTATE Juozas Bacevičius

6455 So. Kedzie Ave., Chicago, Ill. 60629 Telefonas : 778-2233 Įstaiga veikia nuo 9 ryto iki 8 val. vak. kasdien. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 ryto iki 4 val. p. p.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP. MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

3333 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608. Telef. 254-3320. 2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. Telef. WA 5-2737.

Įvairių prekių pasirinkimas: automobiliai, Motociklai, šaldytuvai, maistas, doleriniai Certifikatai. V. VALENTINAS

Jums tinkamiausiai galės patarnauti

NORMAN BURŠTEINAS

kailių krautuvė ir siuvykla.

Priima užsakymus naujiems ir pataiso ir persiuva dėvėtus. Priima kailius valymui ir apsaugai.

185 North Wabash Ave., Chicago, Ill. Telef. 263-5826 ir butb 677-8489.

Mieli SANDAROS skaitytojai ir bendradarbiai!

Skaitytojų ir Sandaros administracijos patogumui, apačioje čia dedame atkarpą, kurią užpildžius prašome prisiųsti Sandaros administratorei p. Editai Rimkieni, kas dar nėra susimokėjęs už laikraštį. Taip pat prašome surasti ir naujų skaitytojų. Už jūsų malonų atsiliepimą ir SANDAROS parėmimą būsime labai dėkingi.

Visos aukos skelbiamos Sandaroje. Jei jūsų adresas pasikeitęs, tai prašome pranešti mums ir seną, ir naują adresą.

Siųsti šiuo adresu: SANDARA, 840 West 33 rd Street, Chicago, Ill, 60608

Siunčiu SANDAROS METINĘ PRENUMERATĄ..... 7 dol.

Siunčiu auką SANDAROS SPAUDOS FONDUI..... dol. Iš viso..... dol.

MANO PAVARDĖ.....

ADRESAS;.....

